

גדל שקום

מיסודו של המלובן ראש המקובלים הגאון הצדיק רבינו מרדכי שרעבי זיע"א



דבר ה'

נאמר חשיבות מאד מדין ענין
דבר משה סטראלי סילטיא



שובו בנים שובב"ים

המוציא ז"ל כמבואר, וה'אדם' הוא אדם הראשון. כלומר, כאשר ראה ה' שהדור ההוא לא תיקן מאומה, ועדיין רבה "רעת האדם", לגאל אותם שנית בדור הפלגה. וזהו שכתוב (בראשית י"א, ה): את העיר ואת המגדל אשר בנו בני "האדם", בניו של אדם הראשון (מהט"פ ת"ל).

אך הם הוסיפו חטא על פשע למרוד בעליון, ולכן שוב התגלגלו באנשי סדום, וגם אלה היו "רעים" וחטאים לה' מאד (בראשית י"ג, א).

והנה הנשמות הן כוהב באדמה, שאף אם הוא זהב טהור, אבל באדמה הוא מלא טינוף וסגים, וצריך היתוך וזיכוך עוד ועוד, עד שיצא זהב נקי. כן הנשמות, בחטא אדם הראשון נתערב טוב ברע, ולאט לאט נתקנו, עד שכבר נראה הזהב בשעבוד מצרים, שאז חזר ה' להביא נשמות אלה לעולם, בכדי שסוף סוף יתקנו. ולכן נגזר עליהם השעבוד הנורא שאין כמותו.

ובכך תקנו את כל גלגוליהם: כנגד חור המבול - כל הבן הילוד היאורה תשליכהו. כנגד חור ההפלגה, שאמרנו נלכנה לבנים - וימררו את חייהם בחומר ובלבנים. עד שנגלד משה רבינו שעליו נאמר: ותרא אותו כי "טוב" הוא, שלא היה בו שום חכמת רע כלל, אלא כולו טוב. ע"כ מדברי רבינו האר"י ז"ל בקיצור נמרץ.

מעלת וקדושת ימי השובב"ים

וכתב מו"ר הרי"ח הטוב זצוק"ל על מעלת הימים החשובים הללו, וז"ל: דוע כי בימי השובב"ים אלו צריך אתה לסגל תורה ומצוות ומעשים טובים, ולהרבות במצוות הצדקה ובפרט בימי התענית הנוכרים. וצריך לשמור פיו ולשונו מדברים אסורים, כי ברית הלשון מכונן כנגד ברית המעור, ואם לא חטא תחלה בברית הלשון - לא היה נכשל בברית המעור. ועל כן, תחת אשר טמא לשונו בדברים אסורים, הנה עתה יטהרנו ויקדשנו בדברי תורה, כי "מרפא לשון עין חיים", ואין עין חיים אלא תורה, דכתיב בה "עין חיים היא למחזיקים בה". עכ"ל.

וכתב הרב "עטרת ישראל" ז"ל: הנה לאשר בשבת זו מתחילין ימי שובב"ים, לשוב בתשובה שלמה על עון המר של חטאת נעורים רח"ל, והם ימי תשובה כמו עשרת ימי תשובה ממש, שעל ידי התשובה מתקנים כל הפגמים עד שיתבטל הקטגור. ועיקר ענין השובב"ים הוא לתקן את המדות ולקדש החושים, לשמר עצמו מעצבות וכעס וגאווה. ואמר המגיד למר"ן מהר"ן קארן זצוק"ל (מגיד מיישרים, בשלח), שכדאי לעשות בהם תשובה ולצום, ואם אינו יכול לצום, שיהיה עכ"פ מלהשביע עצמו במאכל ומשתה. יזכנו ה' לשוב בתשובה שלמה ולקרב ביאת משיחנו במהרה. שבת שלום ומבורך.

עם אביהם בתוך טומאת מצרים ובכל זאת שמרו על קדושתם בחירוף נפש!

והשומר על הברית, ושלם הוא במידת היסוד, וזכה להשפיע ברוחניות וגשמיות על העולם, כי "סוד" - היא מדת ההשפעה. ולכן אמר יעקב ליוסף (מש, כד) "מידי אָביר יַעקב מִשֵּׁם 'רַעַה' אָבן יִשְׂרָאֵל". וכן (מח, טו): הַאֱלֹהִים 'הַרַעַה' אֶתִּי מֵעוֹדִי עַד הַיּוֹם הַזֶּה. כי בכך צירף את האות ה' הרומזת לשכינה, לתיבת "רע" ונעשה "רעה".



י-ם	ת"א	צפת	ב"ש
4:14	4:32	4:25	4:35
5:31	5:32	5:27	5:33
6:10			

"אֶסְרֵי לַלְבָב עֵירוֹ וְלִשְׂרָפָה בְּנֵי אֶתְנֹו" (מש, כ"ב)

מקור ומהות ימי השובב"ים

האר"י ז"ל (שער הכוונות דרוש א' דפסח, ובשער הליקושים פ' שמות) גילה לנו את שורש ענין תיקון השובב"ים. שכן יש להתבונן אודות השעבוד הקשה שהשתעבדו ישראל במצרים, אשר לא היה כמוהו ממימות עולם, ומדוע עשה ה' ככה לעמו?

והענין, כי חז"ל (עירובין י"ה, א) אמרו, כי אדם הראשון חסיד גדול היה, ופירש מאשתו אחרי חטא עין הדעת למשך ק"ל שנה. ובאותן שנים הוליד מהטיפות נשמות בלי גופים. ואותם נשמות חרשות את תיקונם, ולכן חזרו והתגלגלו בבני אדם בכדי שיתקנו אותם.

הגלגול הראשון שלהם היה בדור המבול, אשר עליהם נאמר (בראשית ו', ה): וירא ה' כי רבה "רעת" האדם, ה"רע" הוא

הַמִּלְאָכִים הַגּוֹאֵל אֶתִּי מִכַּף רַעִיבָה אֶת הַנְּעָרִים וַיִּקְרָא בָהֶם שְׁמֵי וְשֵׁם אֲבֹתֵי אֲבֹתָהֶם וַיִּצְחָק וַיִּדְבַּר לָרֶב בְּקֶרֶב הָאָרְצִין (מח, טו)

בשבע הקרוב, אנו מתחילים את ימי השובב"ים הקדושים, בשבעות בהם אנו קוראים את פרשיות שמות וארא בא בשלח יתרו משפטים, אשר בהם התורה עוסקת בירידת עם ישראל למצרים ובעלייתם ממנה. ימים אלו נקבעו ע"י רבותינו בעלי הסוד, כמסוגלים ביותר לתיקון חטאי הנעורים, במחשבה דיבור ומעשה.

הבה נתבונן בדבריו הנוראים של יעקב אבינו ע"ה, אשר בעת שבא לברך את בניו פתח ואמר על ראובן שהיה כחו וראשית אונו, צא ולמד, בן כמה היה באותה שעה? בן פ"ד שנה! לומר לך שעד גיל זה לא ראה מעולם טיפת קר!

המלאכים רצו להחטיא את יעקב

וזהו שאמר בגומרא (חולין ע"א, א) שהמלאכים היו עולים ומסתכלים בדיוקנו של יעקב הנמצא במרכבה העליונה, ויורדים ורואים אותו בעת שישן, ורצו המלאכים לסכנו - מחמת קנאה, מיד: והנה ה' נצב עליו [-לשומרון]. אמר רבי שמעון בו לקיש, אלמלא מקרא כתוב אי אפשר לאומרו, כאדם שמוניף על בנו [במניפה, להצילו מן השרב. רש"י].

ויש להתבונן, מדוע אמרו חז"ל שרצו המלאכים "לסכנו", והיה להם לומר שרצו "להזיקו"? זאת ועוד, אם רצה הקב"ה להגן עליו, לא היה צריך לעשות זאת ע"י מניפה המצילה מן החוס, אלא ע"י מגן ומחסה מן הנוק!

מבאר הרה"ק רבי משה צבי מסאווראן זצ"ל באופן נפלא. כאשר המלאכים נתקנאו בעיקב אבינו, רצו הם לחמם אותו ולהביאו לידי טומאת קרי, וזהו "לסכנו" - מלשון "ותהי לו סוכנת" (מלכים א, א) האמור באבישיג השונמית, שם הכוונה שהיתה מחממת את דוד. ובכך רצו להראות כי ככל האדם ואין ראוי לקובעו בכסא הכבוד. והקב"ה הגן עליו בכך שהניף עליו במניפה לצננו מהחום שלהם.

על השמירה הזו רמז יעקב באומרו: המלאך הגואל אותי מכל "רע" - יברך את הנערים וגו'. ידוע שמי שאינו שומר בריתו נקרא "רע" וכמו שאמר הכתוב (בראשית לה, י): וַיְהִי עַר פְּכוֹר יְהוָה רַע בְּעֵינֵי ה'. הוא יברך את הנערים, שימשיכו בדרך אבותם וישמרו על עצמם בקדושה ובטהרה! ואכן, זכה יעקב לראות את בני גוילים בדרך ה', כפי שאמר ליוסף: אפרים ומנשה כראובן ושמעון יהיו לי, כי גדולים הם משאר הנכדים בכך שגדלו יחד



להלן זמני תעניות השובבי"ם בישיבתנו לשנת התשפ"ג

תיקון היסוד	
1	יום חמישי י"ט טבת (12.1) בשעה 12:30 בדיוק
תיקון ...	
2	יום חמישי כו' טבת (19.1) בשעה 12:30 בדיוק (יטבול ביום התענית שבע טבילות במים קרים כנגד שבעה נחלי המלכות)
תענית דיבור	
3	יום שלישי ב' שבט (24.1) בשעה 08:00 בדיוק
תיקון ...	
4	יום חמישי ד' שבט (26.1) בשעה 12:30 בדיוק
הילולת הרש"ש	
5	יום שלישי ט' שבט (31.1) בשעה 18:00
תיקון ...	
6	יום חמישי יא' שבט (2.2) בשעה 12:30 בדיוק (יטבול ביום התענית י"ט טבילות במים קרים לתקן מה שפגם בחמשה שמות אדנות ובשבעה שמות מ"ה ובשבעה מלכים שהם שבע פעמים אדם)
תיקון ...	
7	יום חמישי יח' שבט (9.2) בשעה 12:30 בדיוק (יטבול ביום התענית תשע טבילות במים קרים כנגד תשע אותיות דשלושה אלפי"ן דקס"א)
תיקון היסוד והעונות הכללי	
8	יום חמישי יח' שבט (9.2) בשעה 12:30 בדיוק

יצייר על דגלו צורת דג. אף שבני המדינה לא הבינו את כוונתו, הסכימו לדבריו וחתמו על כך. אחר כך כשמלך וישב על כסא המלוכה, החל לבזבז את ממונם, והיה לוקח את כל ממון אנשי מדינתו. באו גדולי המדינה אצלו, ואמרו לו, במנהגך זה יצאת מגדר חוקי המלכים, שאתה עושה מעשים שלא יעשו, שתבלעם חיים, ובדין הוא שתוסר המלוכה מידיך. אמר להם, אני מלכתי בתנאי זה שאבלע אתכם חיים, ונתחייבתם עצמכם בכך! אמרו לו, מתי היה זה? אמר להם, שהתניתי עמכם שתהיו קורין אותי בשטר ההסכמה של המלוכה בשם "מלך הדגים", ותהיו מציירים צורת דג בדגל שלי, והיה צריך להיות לכם לדעת מהו ענין הדגים, ומה שייכות יש לי עם הדגים, הלא אני אדם, ומולך על בני אדם? אלא הדבר מובן למשכילים, שאתנהג עמכם כמנהג הדגים, שהגדול מחבירו בולע את חבירו, וכך אני עשיתי כאשר התניתי וכאשר נתחייבתם בכך.

על פי משל זה מפרש הבן איש חי זצ"ל, וזה לשונו, ובוה פירשתי: בסיעתא דשמיא פסוק "וידגו לרוב בקרב הארץ", דסגי לומר [שהיה מספיק לומר] וידגו בקרב הארץ [ולשם מה התווספה המילה "לרוב"?] אך הכוונה, שמשלם [מלשון משל] לדגים, ולא יהיו כדגים לענין שכל אחד יהיה בולע את חבירו, לכך פירש "וידגו לרוב", שיהיו דומין לדגים לענין הריבוי דוקא. עד כאן לשונו.

דהיינו היות ויעקב המשיל אותם בכרכתו לדגים, הדגיש שהמשל הינו לברכה שבדגים, שהם פרים ורבים "לרוב", ולא להבטים אחרים במשל הדגים, שהגדול מרעו אוכלו חי, כמעשה המלך הנזכר.

"מֵאֲשֶׁר שָׁמְנָה לְחַמּוֹ וְהוּא יִתֵּן מַעַדְנֵי מֶלֶךְ" (מט, ב)

לימוד המשנה מציל מגיהנם

בספר מדרש תלפיות (ערך אפור, ד"ה גם ניתן, עמוד ס"ה) מביא דבר נפלא בשם האריז"ל, שאשר בן יעקב היה עוסק בתורה ובמשנה יותר מאחיו, ולאחר פטירתו של אדם כשדנין אותו לגיהנם, קורא הנפטר לכל שבט ושבט שיצילוהו משם, ואין קול ואין עונה. וכשקורא לאשר בן יעקב, משיב לו אשר, קראת מימך משנה? ואם אומר לו הן, מיד מוציא אותו מגיהנם בזכות המשנה. וזהו שאמר הכתוב "מֵאֲשֶׁר שָׁמְנָה לְחַמּוֹ", "שמנה" אותיות "משנה", כלומר בשביל שקרא את המשנה, יצילוהו מגיהנם. ומלבד מה שמצילו מגיהנם, מביאו גם לגן עדן, כהמשך הפסוק שנאמר (מט, ב) והוא יתן מעדני מלך, כלומר שיתן לו "מעדני מלך" מתענוגי גן עדן של מעלה.

גם הרב חיד"א ז"ל בספרו מדבר קדמות (מערכת א' אות נ"א) הביא דבר זה בשינוי מעט, וכתב בוה הלשון, אשר עומד בפתח גיהנם, וכל מי שיועד משנה הוא מצילו, וזהו מאשר שמנה לחמו, שמנה אותיות משנה.

"וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל אֵל יוֹסֵף רְאֵה פָּנֶיךָ לֹא פָקְדְתִּי וְהִנֵּה הִרְאָה אֹתִי אֱלֹהִים גַּם אֶת זְרַעְךָ" (מח, יא)

הראיה שלא חטא, זרעך

אמרו רבותינו זכרונם לברכה (בבמות ס:) הבא על אשת איש פניו מוריקות. אבל אם ישתה כוס עיקרין, יתבטל צבע הירקון, אך אז אינו מוליד שנעשה עקר. ובוה נבין מה שאמר יעקב אבינו בלבו שמא חס ושלום יוסף נטמע בניהם, ומכיון שמצרים שטופי זימה, אם כן בודאי הוריקו פניו. ולכך אמר "ראה פניך לא פללת", היינו שלא חשבתי שאראה את פניך כמקודם שצבעם בהיר וקדוש כמלאך ה', אלא חשבתי שמא הוריקו פניך מחמת העבירה. והוסיף ואמר, שגם אין לחשודך שמא שתית כוס עיקרין ולכן לא נשתנו פניך מהעבירה. כי זה לא יתכן, והראיה, והנה הראה אותי אלהים גם את זרעך, ואם היית שותה כוס עיקרין, לא היו לך בנים (פנינים יקרים, נימון, ויחי דף י"א, נדפס תרפ"ד).

"הַמְלִאךָ הַגָּאֵל אֹתִי מִפֶּלַע יַבְרָךְ אֶת הַנְּעָרִים וַיִּקְרָא בְהֵם שְׁמִי וְשֵׁם אֲבֹתִי אֲבָרָהִם וַיִּצְחָק וַיִּדְגּוּ לָרֵב בְּקִרְבַּ הָאָרֶץ" (מח, טז)

שם האדם הוא מהותו

מהו פירוש ברכת יעקב לבני יוסף "ויקרא בהם שמי ושם אבותי אברהם ויצחק"?

הגאון המלבי"ם (תורה אור דברים פרשת האינו פרק ל"ב) פירש, שיעקב ראה שבניו יהיו בגלות, ולכן התפלל שיקרא בהם שם האבות. ויבואר על פי מה שגילה מרן החיד"א (פני דוד פרשת בראשית אות ט) וכבר קדמו זקנו ר' אברהם אזולאי בס' חסד לאברהם (מעין ב' נהר נ"ב), שמהות האדם נקבעת לפי השם שקורין אותו, ושם האדם קובע את מזלו, ולכן מוסיפים לחולה שם אחר, ולכן גם אלה המשנים את שמם לשם לועזי, לא טוב עושים, שמאבדים טובה הרבה. ולפיכך התפלל יעקב שיקרא בהם שם האבות, ובוה ינצלו מן הגלות.

"וַיִּדְגּוּ לָרֵב בְּקִרְבַּ הָאָרֶץ" (מח, טז)

מעשה במלך "הדגים"

מעשה נפלא הביא הגאון בן איש חי זצ"ל בספרו בניהו (עבודה וזה דף י"א, ד"ה מהדגים), וזה לשונו, מעשה באחד שהסכימו עליו בני המדינה להמליכו עליהם, והוא השיבם שרצונו בכך למלוך עליהם, אולם בתנאי שיקראו אותו בשטר ההסכמה "מלך הדגים", וגם



תורת יוסף
הסבת והסבת בשישה מיתוטי של מרן
הרב"ע יוסף זיקל

שכרם של מחזיקי תורה

זְבוּלוֹן? חֹף יָמִים יִשְׁכַּן (מ"ב, יג)

לחוף ימים, על חוף ימים תהיה ארלו, חוף, כתרנומו ספר, מרק"א בלע"ו, והוא יהיה מלוי תדיר אל חוף אלויות, צמקוס הנמל, שאלויות מציאות סס פרקמטיא, שהיה זבולון עוסק צפרקמטיא, וממלא מוזן לשצט יששכר, והס עוסקים צמורה, הוא שאמר משה שמח זבולון צלאתך ויששכר צאהליך (דברים לג, יח), זבולון יולא צפרקמטיא, ויששכר עוסק צמורה צאהלים (תנחומא וחי יא). רש"י.

א. כל מי שאי אפשר לו ללמוד כראוי מפני רוב טרדותיו או מפני שאינו יודע ללמוד, יתרום בעין יפה ליישבות ומוסדות תורה או יחזיק בתלמיד חכם השקוד על לימודו ויהיה נחשב לו כאילו עסק בעצמו בתורה וכמו שמצינו בייששכר וזבולון שהיה זבולון עוסק בפרקמטיא ונותן לייששכר כל צרכו כדי שיעסוק בתורה (הליכות עולם ח"ח עמוד שט).

ב. אף המחזיק תורה שהוא מבחינת "זבולון" לא יתבטל לגמרי מלימוד תורה, אלא יקבע זמן ללימוד הלכה לדעת מה יעשה ישראל ולקיים המצוות, שאם לא ילמוד היאך יקיים (שם).

ג. הלכה רווחת שנתקבלה בכל הדורות ובכל תפוצות ישראל שמתור ומצוה לעסוק בתורה בתמידות ולהתפרנס ממשכורת הכולל ואין שום מידת חסידות להמנע מזה (שם עמוד שמו).

ד. אדם שיכול להתפרנס ממלאכתו וללמוד תורה בשעות הפנאי או שיטול פרנסתו מאחרים כדי ללמוד כל היום, הנה בזמנינו שנתמעטו הלבבות והדעות יותר טוב שילמד כל היום ויטול פרנסתו מאחרים (שם).

ה. המחזיק בתלמיד חכם נוטל שכרו מושלם מאת השי"ת, ואינו נוגע ומחסר מחלקו של התלמיד חכם אלא שניהם מקבלים שכרם מושלם מאיתו יתב"ש (שם עמוד שמא).

צוואה לבנים לעת זקנה

"וַיִּקְרָא יַצְהָר בְּנָיו יְיֹסֵף וַיֹּאמֶר לָוִי (מז, כ"ט)

כשאדם חולה אל יצטיח עלמו לומר הוא יצריא ויתרפא ואין כריך ללוות, אלא יאמר עתה צידו ליתן וללוות ולדבר שמא ימות פתאום. ודבר זה כתוב צמורה וצנצאים

וצנצאים, [צמורה] ויקרצו ימי ישראל למוות ויקרצו לצנו ליוסף וזיוה ליוסף ולצניו, וכן דצנרים (ל"א, ט) "ויאמר ה' אל משה הן קרצו ימיך למוות קרצו את יהושע".

וכן [צנצאים] (מלכים א ג, ב) "ויקרצו ימי דוד למוות וילו את שלמה בנו וגו'". וכן [צנצאים] (דברי הימים א כ"ט, ג) שזיוה דוד לכל ישראל, לכך אל ימתין אדם עד שיחלה צמולי כצד, אלא יתשוב שמא ימות צפתאום (ספר תפילים מק"ג ס"י שח).

א. טוב לכל אדם שיתקן צואה בעודנו בדעתו ובבריאותו, ולא ימתין עד כי יבוא קיצו כי לא ידע אדם עתו, ושמא אם יחלה לא יוכל לכתוב, וגם אם יכול לכתוב, רבים ניצבים עליו ויבוש לפרש את אשר עם לבבו, (יוסף אומץ יוזפא).

ב. אם חייב ממון לשום אדם או שהפקידו אצלו פקדונות יזהר לפרש באר היטב בצואתו למי לפרוע חובו ולשלם שכר וכדומה, כדי שיוכה שתנוח נפשו ולא ימנעו ממנו הטוב הצפון לו לעולם שכולו ארוך (שם).

ג. עוד יצוה לבניו או לקרוביו שיעשו לאחר פטירתו כל אשר בכחם לעשות לעילוי נשמתו, ויצוה על רחיצה וקבורה צדקות ולימודים תפילות ותיקונים למנוחתו, כי מי יחוס על נפשו יותר ממנו (פלא יועץ).

עם סגולה

סגולות מועילות במקורות מוסכמים



סגולות לשמירת הריון

ד. תהילות לאל יתברך שנתן הכח ביד עבדיו, קיבל מו"ר עט"ר שליט"א מזקן המקובלים ר' יצחק כדורי זצוק"ל לכתוב על קלף שמות קודש ועוטפים הקלף בבד ארוך כמו חגורה, והאשה מרגע שידוע שהיא בהריון קושרתו עליה והוי שמירה מעולה.

ה. עוד ראינו למו"ר עט"ר שליט"א שכותב שם קדוש על תפוח ונותן לאשה שחל ח"ו בעיה בהריון ומועיל לה.

ו. אשה המפלת נהוג לעשות לה סגולה שכורכת ע"ג בטנה מפה של ספר תורה כדי שלא תפיל (מובא בדברי תשובה י"ד קט"ס ט) ועדיף ליקח מפה חדשה ויקדישוהו לס"ת על חנאי שיוכלו אח"כ להשתמש בה לצורך מעוברת (תורת היולדת פרק ל) ומ"מ אם לא עשו כן יכולים ליקח אפילו סתם מפה של ס"ת דהוי כאיסור דרבנן לצורך חולה שאב"ס (שם בשם שו"ת תשורת ש"י קלה).

לקבל מושג

באור מושגים בתורת הח"ן



שובבי"ם

בשבועות הבאים עלינו לטובה אנו נכנסים לימי השובבי"ם, בשבועות הקרובים נשתדל בל"נ לעמוד במדור זה מעט על עניינם וסגולתם ומנהגיהם ע"פ המבואר באר"י: ל: בגמרא (ערובין יח:) מובא "היה רבי מאיר אומר אדם הראשון חסיד גדול היה, כיון שראה שנקנסה מיתה על ידו, ישב בתענית מאה ושלשים שנה, ופירש מן האשה מאה ושלשים שנה, והעלה זרזי תאנים על בשרו מאה ושלשים שנה" ומבואר שם בגמרא שבאותם ק"ל שנים שפירש מאשתו בהכרח דאזדריקו מיניה טיפין לאונסיה, והיה מוליד מהם 'רוחין ושידין ולילין'. והנה אותם נשמות שיצאו אז מאדם הראשון חזרו בגלגול בדור המבול, ולכן היו משחיתים דרכם, כעין שרשם שבא מהשחתה ופגם היסוד, וכמו שכתוב "וירא ה' כי רבה רעת האדם בארץ", כי 'דע' הוא בחינת ההשחתה ופגם היסוד, וכמו שכתוב על ער ואונן (בראשית לח ז) וירע בעיני ה'. ולכן אמר הקב"ה על דור המבול "אמחה את האדם אשר בראתי" כי הם בחינת אדם הראשון בעצמו שברא השי"ת ואלו ניצוצותיו ורצה למחותם.

לאחר מכן חזרו אותם הניצוצות בדור הפלגה, אך כבר היו מתוקנים יותר, ולכן לא חטאו באותו חטא אבל הוסיפו למרוד בהשי"ת, ועליהם כתוב "וירד ה' לראות את העיר ואת המגדל אשר בנו בני האדם" בני אדם הראשון כי הם ניצוצותיו.

ועל דרך זה באו שוב בסדום, והיו אלו הניצוצות הולכים ונתקנים לאט לאט כצרוף הזהב מן הסיגים, עד אשר התחילו להתקן ולהראות בחינת הזהב אשר בהם בדור מצרים, וזה היה ענין גלות מצרים לצרף ולתקן בחינת הניצוצות הקדושות ההם, ואכן אותם הנשמות שנצטרפו ונתלבנו ונתקנו לגמרי, נתגלגלו אחר כך בבני ישראל שהיו במצרים, במאה ושלשים שנים הראשונות של הגלות נתקנו אותם הנשמות, ותיכף אח"כ נולד משה רבנו שכנוע ששכאשר היה בן שמונים שנה, דהיינו אחר רד"ו שנים מתחילת השעבוד יצאנו ממצרים.

בשער רוח"ק מבואר שמטעם זה בזמן קריאת פרשיות אלו של גלות מצרים בשבתות השובבי"ם שבהם נתקן פגם היסוד הראשון, יש בהם סגולה לקבל תשובת האדם המתענה בהם על עון ופגם היסוד. ולכן הם מתחילים מפרשת שמות, מפני שבפרשה זו אנו קוראים על תחילת השעבוד. ומסתיימים בפרשת משפטים, שבו נצטוו עם ישראל על פרשת "כי תקנה עבד עברי" הנמכר על עוון הגול, כי כיון שקיבלו עליהם צווי זה, בזה נתקן עוון אותם הניצוצות על חטא הגול שחטאו בו בדור המבול, ואז נגמרו אותם הניצוצות להתקן לגמרי.



שונה הלכות

הלכות למעשה ע"פ ספי סדר היום
למורי שליט"א

מנהגי ימי השובבי"ם

א. מנהג קדום בכל ישראל להתענות בימי השובבי"ם ת"ת המסוגלים מאד לתקן פגם הברית יותר משאר זמנים. ושערי שמים פתוחים ולכן יתחרט האדם על מעשיו הרעים ויעשה תשובה שלימה כי ימים אלו מסוגלים מאד לקבלת התשובה. ועיקר התענית אינו אלא להכנת הלב.

ב. כל ערב שבת בומן השובבי"ם הוא זמן של תשובה ומעשים טובים יותר מכל ערבי שבתות השנה, וכן השבתות של ימי השובבי"ם הם מסוגלים ביותר לתיקון עון הידוע כי שבת רוא דברית.

ג. צריך ליהרר מאד בפרט בימים אלה מאיסור לשון הרע, שברית הלשון מכוון נגד ברית המעור.

ד. יזהר מאד משחוק וקלות ראש ורציאות אסורות והרהורים רעים, ואמרו (סוטה ה.) אין יצר הרע שולט אלא כמה שענינו רואות. וכתוב (במדבר טו, טז) ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם, ודרשו רז"ל (במדבר רבה פר' נשא פרשה ז) אלו הלב והעינים שהם שני סרסורי החטא. כי מלבד איסור העריות עצמו, אסרה תורה באיסור לאו נפרד, גם את ההסתכלות בפני עצמה.

ה. אמרה תורה: ונשמרת מכל דבר רע, ודרשו רבותינו שלא יהרהר ביום ויבוא לידי טומאה בלילה. ואמרו רבותינו ז"ל הרהורי עבירה קשים מעבירה, וכל המביא עצמו לידי הרהור אין מנסיין אותו במחיצתו של הקב"ה.

ו. התפאר אחד מהחסידים הראשונים וגדולי החכמים שמעולם לא נסתכל במילתו. וכל שכן שלא יסתכל בשל אחרים. ובוזה"ק אמרו: (פר' פקודי דף פד ע"א) אסיר ליה לבר נש לאסתכלא באת קיימא דיליה, בגין דהוא רמיז לצדיקא דעלמא.

ז. אם רוצה לילך לדבר מצוה, ויודע שיש שם פריצות או יבוא לידי הרהור, אל ילך לשם. ומכל מקום, קודם צאתו לשוק, או למקומות אחרים שמוכרח לילך לשם, יתפלל להשי"ת שלא יכשל בראיה אסורה.

ח. התיקון לפגם העינים, הוא שיבכה על עוונותיו ועל חורבן ביהמ"ק, ועל אדם כשר שמת. גם ינדד שינה מעיניו ויקום בחצות

לילה, או עכ"פ באשמורת הבוקר. וכן יסתכל בדברי קדושה, כגון באותיות ספר תורה, או בפני רבו, וכן יסתכל בציציותיו תמיד. וכן ילמד תורה שבע"פ לאור הלבנה ומצטער מעט בעיניו בקושי ראייתו, ועי"ז מתקן מה שפגם בראייתו.

ט. יש למעט בשינה בימי השובבי"ם ולהוסיף בלימוד התורה בלילה, ועיקר לימודו יהיה בעיון כי הפגם הוא במוח ושם התיקון, ולכן צריך ללמוד בעיון גדול.

י. תיקון חשוב לחטא זה שיטרח במוחו לחדש חידושים בתורה הקדושה, והוא תמורת מה שטרח לחשוב מחשבות זרות ולפגום במוחו. גם ישתדל ללמוד המשניות בעל פה, שלימוד המשנה מסוגל הרבה לטהרת הנשמה. ומה טוב אם זכה לעסוק בחכמת האמת שיעסוק בסודות התורה והזוה"ק בענינים אלה, כי מעורר את אותם הסודות בשרשן להאירם ולתקנם, והוא תיקון גדול למה שפגם בהם והחשיך אורם.

יא. יש להרבות בימים קדושים אלה באמירת תהלים, כי הוא חשוב כעוסק בנגעים ואהלות ומועיל מאד לתיקון.

יב. תיקון גדול בימים אלה לקדש עצמו במותר לו, ולהרבות בחסד, ותחת שהרבה פשע ירבה שפע, וישפיע לעמלי תורה ולנצרכים.

יג. ישתדל בכל כוחו ליתן צדקה לפני התפלה בכל יום מימי התעניות.

יד. נהגו בכל ליל שישי של ימי השובבי"ם לומר תיקון חצות ולבכות על גלות השכינה, ואח"כ ללמוד סדר מיוחד שתיקן רבנו יוסף חיים זצוק"ל הכולל בתוכו לימוד משניות דליל שבועות, ואדרא זוטא, וכמה תפילות לתיקון היסוד.

טו. חשוב מאד לקבל על עצמו תענית דיבור, והוא טוב בכל השנה, ובפרט בימי השובבי"ם. ומ"מ מי שקשה לו זה ביותר מ"מ ימעט בשחה בשיחת חולין ככל האפשר, כי ברית הלשון מכוונת כנגד ברית הבשר כמוזכר לעיל, וטובים השתים בשמירתן כאחד.

טז. נהגו רבים וכן שלמים בימי השובבי"ם לעשות תענית דיבור, ולומר ג' פעמים התהילים, ועוד שמונה מזמורים הראשונים שבכללותם יעלה לתנ"ח מזמורים, ויש בזה תיקון גדול מאד ואשרי הזוכה.

יז. אחד מהתיקונים הגדולים לעון הידוע הוא שיקרא קריאת שמע שעל המיטה בכוונה גדולה ועצומה, וסגולתה רמה ונשאת ונבונה עד מאד, לבטל ולהשמיד המזיקים שנבראו מכח העוון הנז'.

על הצדיקים

מתורתן ומעשיהם של צדיקים
בפי שפיסר כבוד מורי שליט"א



רבינו סלמאן מוצפי זיע"א

- יז' טבת

עליה אחרונה

בשנת תרצ"ד עלה רבו רבי יהודה פתיה לארץ ישראל בפעם השלישית והשתקע בה, רבינו הצטרף אליו למצוא לו מקום מתאים לאכסניה של תורה בירושלים וחזר אל בגדאד לקחת את אחיו לארץ ישראל, ואחר שמצא להם מקום פרנסה בירושלים חזר לבגדאד לקחת את אמו ואת אשתו. ביום השישי פרשת כי תבוא טו' אלול תרצ"ה עלה רבינו עם אמו ואשתו לארץ ישראל ודרכו רגליו בעיר טבריה, בה עשה את השבת בקרבת ציון התנא רבי מאיר בעל הנס זיע"א. והיה מזכיר רבינו כי לסימנא דמילתא כהן לא היה בבית הכנסת אותה שבת והעלוהו במקום כהן וקרא את תחילת הפרשה "והיה כי תבוא אל הארץ".

ואת צנועים חכמה

את בית מדרשו קבע רבינו בבית הכנסת של ישיבת המקובלים בשכונת הבורכים, שם למד בשעות לפני הצהרים את כוונות סידור הרש"ש במקום בו למד אצל השד"ה זיע"א, אחר הצהרים שב לו בבית הכנסת הסמוכה "אברהמוף" שנודעה בפי המקובלים בשם "בית כנסת תלמודי" וחזר על לימודו. פה נתוודע למי שנהיה לו לאב ולמורה בכוונות הסבוכות של סידור הרש"ש הגאון רבי יעקב מונסה זיע"א, אותו מננה רבינו בחידושיו בשם "מורי"ם, כל לילה היה קם רבינו לפני חצות בא לבית הכנסת המקובלים "אמת ושלום" קורא שם "תיקון חצות" ויושב עם רבו הרי"ם עד אור הבוקר ועוסקים בלימוד הכוונות והיחודים, אחרי שהתפללו יחד שחרית על פי כוונות הסידור ישבו ועסקו בספר "עץ חיים" עם "נהר שלום" לרבינו הרש"ש עד חצות היום, משם יצא רבינו לבית הכנסת הסמוכה לחזור על לימודו עד שעות הערב. כיון שהחל בכוונות הסידור לא ידע מנוחה, ללא אוכל ושינה עסק בחכמה הנפלאה, פה תיקן ושם הגיה ופה רשם או העתיק חידוש נפלא שמצא תוך כדי לימודו.

חלוקא דרבנן

יום אחד פגשו תלמיד חכם ואמר לו: "מדוע אינך לובש גלימה וחובש מצנפת כמנהג החכמים השיב לו רבינו: וכי הלבוש קובע את האדם, האדם קובע את לבושו, ואני רוצה שלא יגרע מלבושי בעולם הבא בגלל לבושי העולם הזה", ומשהגיע לביתו סח לרבנית את המעשה וסיים: "הנני מאחל לתלמידי חכם זה שיהיה לו לבוש לעולם הבא כמו שיהיה לי."